

Sygn. akt III AUa 1049/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2013 r. w Lublinie

sprawy J. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 października 2012 r. sygn. akt VIII U 1595/12

oddala apelację.

III AUa 1049/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił wnioskodawcy J. Ś. prawo do emerytury od dnia 2 stycznia 2012r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie wnioskodawcy prawa do emerytury w przepisany terminie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca J. Ś. ur. (...) złożył w dniu 9 grudnia 2011 roku do pozwanego organu rentowego wnioski o ustalenie prawa do emerytury. Do wniosku dołączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych oraz świadectwa pracy m.in. świadectwo wystawione przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w L. dnia 31 marca 2008 roku za okres od dnia 3 października 1979 roku do dnia 31 marca 2008r., stwierdzające wykonywanie pracy

w szczególnych warunkach na stanowisku „elektromonter automatyki zabezpieczeniowej i obwodów wtórnych” - zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku wykaz A dział II poz. 1 pkt.

Na podstawie przedłożonych dokumentów pozwany uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż ubezpieczeniowy wynoszący 29 lat 2 miesiące i 8 dni w tym 3 lata 7 miesięcy i 11 dni pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. Ś. ukończył technikum energetyczne zaoczne w 1979 r. Posiadał uprawnienia energetyczne kategorii E, które były odnawiane co 5 lat.

W dniu 3 października 1979 roku wnioskodawca został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. jako elektromonter. Przedsiębiorstwo zajmowało się budowaniem i podłączaniem do sieci stacji energetycznych na potrzeby Zakładów (...). W przedsiębiorstwie pracownicy zorganizowani byli w brygady elektromonterów. Które miały za zadanie wykonanie prac budowlanych stacji - wybudowanie budynku rozdzielni, fundamentów pod urządzenia energetyczne.

J. Ś. należał do brygady rozruchu, mającej za zadanie montaż i uruchamianie urządzeń energetycznych. Wnioskodawca wykonywał prace polegające na wykonaniu podłączeń urządzeń stacyjnych, także na układaniu kabli energetycznych i wykonaniu połączeń z aparaturą, uruchomieniu i włączeniu do ruchu urządzeń energetycznych. Okazjonalnie, celem przyspieszenia prac, wykonywał na obiekcie danej stacji prace polegające na wykopaniu rowów pod kanał w granicach około 0,5 m maksymalnie do 10 m. Pracował codziennie przez 10 do 11 godzin, przy czym prace przy wykonywaniu prac bezpośrednio związanych z podłączeniem i uruchamianiem urządzeń energetycznych wykonywał przez 8 godzin dziennie.

Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy oraz świadków P. P. i Z. Z., gdyż są wzajemnie spójne, logiczne i zgodne z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych i aktach świadka Z. Z.. Sąd podkreślił, że przesłuchani w sprawie świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, niezainteresowanymi wynikiem postępowania i nie mieli żadnego powodu by relacjonować zdarzenia niezgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem. Z uwagi na wspólny wieloletni okres pracy z wnioskodawcą w tym samym zakładzie mieli sposobność dokonania spostrzeżeń okoliczności, o których zeznawali, a ich stały i powtarzający się charakter utrwalił ich przebieg na tyle, iż nawet obecnie, mimo upływu czasu przedstawili poszczególne zdarzenia w pełni rzetelnie i spójnie.

Sąd obdarzył także wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów. Ich treść, oprócz świadectwa pracy w warunkach szczególnych, nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu co do ich formy i treści. W aktach osobowych wnioskodawcy znajdują się angaże, podania wnioskodawcy, pisma zakładu pracy o zmianie wynagrodzenia wskazujące, iż pracował on jako elektromonter w rozruchu.

W ocenie Sądu jedynie świadectwo pracy w szczególnych warunkach z uwagi na wskazanie poz. 56 nieistniejącej w przepisach resortowych, jak i niewykazania okresów urlopów bezpłatnych nie może stanowić rzetelnego dowodu.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści art. 184 ust. 1 cyt. ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999r.) osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. wynoszący dla mężczyzn 25 lat, w tym wymagany w przepisach dotychczasowych okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z treścią § 3 i § 4 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, wykazał okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zeznań wnioskodawcy i świadków oraz danych wynikających z akt osobowych prowadzi do wniosku, iż w okresie od dnia 3 października 1979 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. J. Ś. był zatrudniony w szczególnych warunkach przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Wykaz A prac wykonywanych w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiący załącznik do powyższego rozporządzenia, wymienia w dziale II prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

W przepisach resortowych - załączniku numer I do zarządzenia numer 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego wymienione są jako prace w szczególnych warunkach stanowisko elektromontera urządzeń stacyjnych (Wykaz A, Dział II, pkt 18) i elektromontera urządzeń rozdzielczych i stacyjnych.

W ocenie Sądu J. Ś. spełnił warunki do ustalenia prawa do emerytury, gdyż na dzień 2 stycznia 1999 roku udowodnił ponad 25 lat składkowych i nieskładkowych, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ukończył wiek 60 lat i w tym czasie nie pozostawał w stosunku pracy.

Po uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w od dnia 3 października 1979 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku - łącznie 21 lat 2 miesiące i 29 dni wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia prawa do emerytury.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia spełnienia ostatniego z warunków, czyli od dnia 2 stycznia 2012 roku.

Na podstawie art. 118 ust. 1a cyt. ustawy Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie prawa do emerytury w terminie, określonym w art. 118 ust. 1 cyt. ustawy. Okoliczności niezbędne do ustalenia prawa do emerytury zostały ostatecznie wyjaśnione na etapie postępowania przed Sądem. Przeprowadzone zostało postępowanie dowodowe, przesłuchano wnioskodawcę i świadków na okoliczność jego pracy w szczególnych warunkach. Dowodami tymi nie dysponował organ rentowy, a zatem nie mógł dokonać prawidłowej oceny zasadności roszczenia wnioskodawcy o ustalenie prawa do emerytury w warunkach szczególnych.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości iż zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 2 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez uznanie, że J. Ś. spełnił wszystkie warunki do przyznania emerytury, w tym że rozwiązał stosunek pracy.

Powołując powyższy zarzut pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Organ rentowy nie kwestionował ustaleń Sądu co do legitymowania się przez wnioskodawcę wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Pozwany wywodził jednak, że ze świadectwa pracy złożonego przez skarżącego wynika, iż stosunek pracy z (...) spółką z o.o. w L. został rozwiązany w dniu 31 grudnia 2011 r. Od dnia 2

stycznia 2012 r. wnioskodawca nadal jednak podlega ubezpieczeniom społecznym, zatem po jednodniowej przerwie, zawarł kolejną umowę o pracę. W ocenie pozwanego ta jednodniowa przerwa, spowodowana dniem wolnym od pracy, oznacza, że wnioskodawca cały czas pozostaje w zatrudnieniu, zatem nie może nabyć prawa do emerytury.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca podnosił, że spełnił wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury, deklarując z ostrożności gotowość ponownego złożenia wniosku o rozwiązanie stosunku pracy.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, jak i wskazaną podstawę prawną rozstrzygnięcia zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzut apelacji nie jest trafny. Sąd Okręgowy wprawdzie nie odniósł się do okoliczności związanych z rozwiązaniem przez wnioskodawcę stosunku pracy, jednakże fakt ten nie wpływa na trafność rozstrzygnięcia.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 2 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS – w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r. – emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje m.in. pod warunkiem rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Z treści cyt. przepisu wynika wyraźny wymóg rozwiązania stosunku pracy, zatem nie ma znaczenia fakt, że po rozwiązaniu stosunku pracy ubezpieczony ponownie nawiąże stosunek pracy. Trudno by zresztą wymagać od wnioskodawcy biernego oczekiwania na wynik sprawy w sytuacji, gdy pierwotnie organ rentowy kwestionował fakt legitymowania się przez J. Ś. wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, co już wskazywało na długi okres oczekiwania na rozstrzygnięcie sporu. Samo pozostawanie w stosunku pracy, już po jego uprzednim rozwiązaniu, nie stanowi przeszkody w nabyciu prawa do emerytury. Przepis art. 184 ust. 2 cyt. ustawy stawia wymóg rozwiązania stosunku pracy a nie niepozostawania w zatrudnieniu a zatem rozwiązując stosunek pracy wnioskodawca spełnił jedną z przesłanek nabycia prawa do emerytury.

Fakt rozwiązania i ponownego nawiązania stosunku pracy był znany organowi rentowemu, jednakże ani w toku postępowania przed Sądem Okręgowym ani też w toku postępowania apelacyjnego pozwany nie podnosił pozorności oświadczeń stron stosunku pracy co do rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron – art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Tylko pozostawanie w zatrudnieniu po pozornym rozwiązaniu stosunku pracy niweczyłoby skutek złożonych oświadczeń o rozwiązaniu stosunku pracy za porozumieniem stron. Pozwany w toku postępowania nie podnosił nieważności oświadczeń woli stron stosunku pracy z powodu ich złożenia dla pozorów a jedynie podnosił fakt ponownego nawiązania stosunku pracy po krótkiej jednodniowej przerwie. W tej sytuacji przyjąć należy, iż wnioskodawca skutecznie rozwiązał łączący go z firmą (...) stosunek pracy a jego ponowne nawiązanie pozostaje bez wpływu na nabycie prawa do emerytury.

Przesłanka rozwiązania stosunku pracy została spełniona wprawdzie w toku postępowania, jednakże fakt ten nie jest przeszkodą w ustaleniu prawa do emerytury. Sąd Apelacyjny podziela w pełni pogląd Sądu Najwyższego, w świetle którego odstępstwo od zasady badania legalności decyzji na dzień jej wydania jest szczególnie uzasadnione w przypadku oceny prawa do świadczenia uzależnionego między innymi od warunku rozwiązania stosunku pracy np. na podstawie art. 184 cyt. ustawy. Jeśli powyższe wymaganie zostanie spełnione po wydaniu decyzji - w trakcie postępowania odwoławczego przed sądem - nie ma przeszkód, aby sąd, stwierdziwszy spełnienie pozostałych przesłanek tego prawa, przyznał świadczenie (wyrok z dnia 12 kwietnia 2012 r. II UK 235/11 LEX nr 1216853).

Powyższe rozważania prowadzą do konkluzji, iż Sąd Okręgowy wydał trafny, odpowiadający prawu wyrok, zaś apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.